

Pokoj a dobro

Katolícky časopis farnosti Markušovce
Ročník 12 Číslo 3 Júl 2010

Cez prázdniny do školy?

Český národní umelec Ján Werich raz povedal: „Ja si myslím, že civilizácia nie je dobrá, keď je bez kultúry. Ku šťastiu a spokojnosti človek potrebuje nielen telesné pohodlie, ale aj duševné. Kultúra a civilizácia musia ísť ruka v ruke.“

Stojíme na prahu prázdnin, dovoleníek – času, ktorý je pre mnohých z nás určený na oddych, relax, načerpanie nových síl. Niektorí z vás ste si už možno naplánovali, kde a ako budete tento rok „dobíjať baterky“. Hory, chaty, starí rodičia, príbuzní, priatelia, more, kúpaliská... Nieкто si povie: „Mne je dobre aj doma“, a tak relaxuje doma. Pre mnohých, zvlášť pre deti a mládež, sa jedinými spoločníkmi pri ich „relaxe“ stanú počítač, internet, te-

levízia. Ak sa opýtate prázdninujúceho školáka: „Čo robíš? Ako prázdninuješ?“ Odpoveď neraz znie: „Nudím sa. Už keby začala škola, tam je aspoň viac zábavy.“

Čas prázdnin a dovoleníek je veľkým darom. Je darom od Boha pre nás. A preto je potrebné tento dar správne využiť. Presediť prázdniny alebo dovolenku len pred televízorom či počítačom iste nie je najlepším riešením. Rok 2010 bol na Slovensku vyhlásený za Rok kresťanskej kultúry. Naša krajina má obrovské kultúrne dedičstvo. Množstvo kultúrnych pamiatok sa nachádza aj tu – v našom blízkom okolí (Levoča, Spišská Kapitula, Žehra...). Mnohé kultúrne pamiatky či umelecké diela nehovoria len o šikovnosti, talente

človeka a ľudí, ktorí ich tvorili, ale nás priamo vovádzajú do krásy Boha. Sv. Augustín po svojom obrátení povedal: „Neskoro som ňa miloval, Krása večne stará a večne nová, neskoro som ňa miloval!“ Ak dokážeme žasnúť nad krásou kostolov, katedrál, obrazov, oltárov či nad krásou hudby, aká úžasná Krása nás čaká v nebi? Kultúra v jej najrozmanitejšej podobe nás vo svojej kráse učí milovať Krásu večnú – samotného Boha. Hoci začínajú prázdniny, predsa môžeme nastúpiť do školy kultúry. Môžeme sa v nej učiť milovať Boha, na ktorého nám kultúra poukazuje. Táto škola sa pre nás môže stať miestom duševného odpočinku a tiež miestom, v ktorom sa rodí zdravá civilizácia.

Róbert Neupauer, kaplán

Zmena v omšových slovách

Ján Duda
čítaj str. 3

Umenie sa rodi z viery...

Róbert Neupauer
čítaj str. 4

Kultúra komunikácie

L. Bušovská,
T. Farkašovský
čítaj str. 9

Milí čitatelia!

Latinské slovo cultura sa v našom slovníku ujalo prevažne v súvislosti s pestovaním a zveľadovaním tela i ducha. Kultúra ale aj nekultúra nás sprevádzajú celým životom. Ak o niekom tvrdíme, že je kultivovaný človek, prezrádza nám to, že ide o osobu, ktorá má vhodné spôsoby správania, komunikácie a udržiavania vzťahov. Človek by mal počas svojho života – pokiaľ je to možné – rozvíjať všetky tri rozmery svojho ja – starať sa o telo zdravým životným štýlom, o ducha – dodržiavaním etických princípov, vzdelávaním a rozvíjaním talentov prostredníctvom kultúry a umenia a o dušu – intenzívnym vzťahom s Bohom. Kultúra je téma, ktorej sme venovali dnešné číslo nášho časopisu.

Milí farníci,

na viacerých miestach Slovenska prežívajú ľudia náročné chvíle po povodniach, ktoré neobišli ani Marušovce. O tejto téme sa hovorilo a popísalo už veľa. Avšak len tí, ktorých udalosť priamo zasiahla, o nej vedia povedať najviac.

Naša redakcia by sa chcela aj v ich mene poďakovať všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom pomohli a pomáhajú. Za finančnú a materiálnu pomoc, za osobnú pomoc pri odstraňovaní škôd, za poskytnutie či prepožičanie potrebných strojov a mechanizmov a tiež za obety a modlitby a v nemalej miere aj za psychickú podporu. Chceme veriť, že situácia, v ktorej sme sa ocitli, potvrdí, že nešťastie môže mnohých ľudí spojiť a prebudíť pocit spolupatričnosti a solidarity. Tak nech nám v tom dobrom Boh pomáha a neopúšťa nás.

Rozhodli sme sa, že v budúcom čísle PaD-ka, ktoré plánujeme vydať začiatkom školského roka, vymedzíme priestor tejto problematike. Chceli by sme vás preto požiadať o spoluprácu. Ak chcete svoje skúsenosti či zážitky zdieľať s ostatnými, napíšte nám. Na vaše príspevky sa budeme tešiť.

Aj toto môže byť prejavom nášho kultúrneho spolunažívania.

Monika Hodnická

zdravotnícke okienko

PORUCHY JEDENIA U DETÍ

Zmena hodnotového systému značne ovplyvnená hodnotami vyspelého sveta priniesla so sebou aj nové choroby spojené s príjmom potravy. Rituál jedenia je nevyhnutnou súčasťou rodinnej a spoločenskej kultúry. Zloženie jedla, spôsob stravovania a servírovanie jedla súvisí s kultúrnou vyspelosťou. Stravovanie je nevyhnutne spojené aj s pestovaním komunikácie počas stolovania, a tým aj zlepšovanie medziludských vzťahov v spoločnostiach rôzneho stupňa.

Dodržiavanie kultúry stolovania je predpokladom zdravého psychického stavu a môže sa s prekvapením odzrkadliť aj na zdravotnom stave.

Príkladom takýchto moderných chorôb je okrem obezity spomínané v minulých vydaniach aj mentálna anorexia či mentálna bulímia. Tieto diagnózy pribudli po roku 1950 a zreteľný nárast nastal po roku 1990. Mentálna anorexia sa typicky prejavuje v štrnástom až pätnástom a sedemnástom až osemnástom roku života. Atypická forma sa môže prejaviť už v predškolskom veku. Typicky vzniká u vrcholových športovkýň – gymnastiek, krasokorčuliarok či baletiek. Až desaťkrát častejšie sa vyskytuje u dievčat. Pribúda však ochorení aj u chlapcov. Zistenie diagnózy je indikáciou k ukončeniu aktívnej športovej či rizikovej profesionálnej kariéry. Podstatou ochorenia je bludné vnímanie vlastného tela. Postihnutý je k sebe nadmerne kritický, pripadá si tučný napriek objektívnej chudosti a všetky svoje aktivity vedie k tomu, aby zvýšil svoj energetický výdaj, eventuálne znížil príjem. Patrí sem vyhýbanie sa jedlu, vyvolávanie zvracania, zdlhavé a prieberčivé jedenie, uprednostňovanie jedál s nižším kalorickým obsahom, tajné požívanie preháňadiel, nadmerné cvičenie. Prvým varovným príznakom je vynechanie menštruácie či nedostatočné váhové prírastky u rastúceho organizmu, znížený tlak krvi a znížená pulzová frekvencia. Liečba ochorenia je zdlhavá a komplexná. Vylieči sa len jedna tretina prípadov, pričom tretina prípadov má

zdlhavý priebeh a 8% ochorení končí smrťou z komplikácií nedostatočnej výživy či samovraždou. V dospelosti sa zvyčajne vyvinú do depresie či inej vážnejšej psychickej poruchy. V medikamentóznej liečbe sa skúšajú stále novšie a novšie liečivá. Medzi nimi prevládajú novšie generácie antidepresív či niektoré antipsychotiká. Dôležitá je psychoterapia, ktorá by mala byť zameraná na celú rodinu a predovšetkým na zdravý vzťah matky a dieťaťa. Módou je tzv. nutričná rehabilitácia, v ktorej kladieme doraz na vhodné výživové zloženie prijímanej stravy.

K dispozícii je v súčasnosti pestrá paleta prípravkov enterálnej výživy. V domácnosti by sme mali odstrániť všetky zrkadlá, nenápadne kontrolovať chovanie chorého dieťaťa, kúpeľňu a toaletu by sme nemali uzamykať. Dieťaťu by sme mali dopriať pocit užitočnosti, ktorý je veľmi cenným psychologickým prostriedkom liečby. Mimoškolské aktivity chorého dieťaťa musíme zvyčajne obmedziť tak, aby prestalo byť rukojemníkom svojich prehnaných ambícií. Dobrým doplnením liečby je aj kúpeľná liečba, ktorá priaznivo ovplyvní hlavne premrštené väzby medzi matkou a dieťaťom a zregeneruje či preladí organizmus.

Opakom anorexie je mentálna bulímia. Ide o záchvatovité prejedanie sa s následným pocitom previnenia a excesívnym zvracaním. Do bulímie môže preskočiť počas svojej liečby práve mentálna anorexia. Nezriedka prechádza do obezity.

Liečba oboch ochorení je zdlhavá a neraz vyžaduje aj pobyt v nemocnici. Napriek tomu výskyt ochorení u nás našťastie nenadobúda rozmery a rozsah vo vyspelých krajinách.

Jana Virčíková, detská lekárka

Zmena v omšových konsekračných slovách

V omšovom Misále slovenských katolíkov dôjde v dohľadnej budúcnosti k zmene v konsekračných slovách pri premenení vína na Kristovu krv. Doteraz používané znenie „toto je kalich mojej krvi, ktorá sa vylieva za vás i za všetkých na odpustenie hriechov...“ bude zmenené a namiesto slov „i za všetkých“ sa bude používať „i za mnohých“. Táto zmena sa zavádza postupne v prekladoch Rímskeho misála na základe Inštrukcie, ktorú 17.10.2006 rozposlala Kongregácia pre sviatosť a boží kult predsedom konferencií biskupov jednotlivých krajín sveta. Dôvodom tejto zmeny je najmä fakt, že latinská editio typica Rímskeho misála používa formuláciu „pro multis“ (za mnohých) a nie „pro omnibus“ (za všetkých). Podľa môjho názoru sa žiada aj na Slovensku otvoriť diskusiu na túto tému, aby sme zmenu pochopili ako rozumnú a aj vnútorne sa s ňou stotožnili.

Jadro problému

Táto zmena vyvoláva otázky. Ak sa menia konsekračné omšové slová, čo má táto zmena znamenať? Azda to, že Kristus nezomrel za všetkých, ale iba za mnohých? Alebo azda doterajšia formulácia konsekračných slov omšových misálov v národných jazykoch bola nesprávna, a teda mylná a ak áno, aký dopad mohla mať na účinnosť svätej omše? Ak otcovia biskupi rozhodnú, kedy k zmene na Slovensku dôjde, určite nás o tom poučia nejakou primeranou formou, napríklad pastierskym listom. Ale myslím si, že je vhodné sa na to primerane pripraviť, aby sme potom – nechcem sa týmto vyjadrením nikoho dotknúť – nemali problém s chápaním ich poučenia.

Zmena bude

Spomínaná Inštrukcia Kongregácie pre boží kult a disciplínu sviatostí z roku 2006 nabáda jednotlivé konferencie biskupov k dvojročnej katechéze v tom zmysle, aby počas

nasledujúcich dvoch rokov sa primeranými katechézami veriacim vysvetlovali dôvody tejto zmeny a až potom sa postupne pristúpi k zmene. Zmenu v každom národnom jazyku musí schváliť Kongregácia pre boží kult a disciplínu sviatostí.

Na Turíce v roku 2009 bola uvedená do liturgickej praxe spomínaná zmena v Maďarsku. Následne ju postupne uviedli v niektorých krajinách latinskej Ameriky (Argentína, Chile, Bolívia, Paraguaj). Schválená je už aj anglická verzia rímskeho Misála, hoci napríklad v USA ešte nie je zavedená do praxe. Zmena nie je zavedená do praxe ani v takých krajinách ako Taliansko či Španielsko. A to som poukázal len na niektoré krajiny.

Slovenské vydanie Rímskeho misála

Slovenský preklad Rímskeho omšového misála schválila Kongregácia pre sviatosť a bohoslužbu 1.12.1979 podľa prvého latinského typického vydania schváleného Pavlom VI. Schválenie podpísal vtedajší prefekt Kongregácie kardinál Jakub Knox. Slovenský preklad pripravila Slovenská liturgická komisia, ktorej v tom čase predsedal nitriansky biskup Mons. Ján Pázstor a tlač zabezpečila Poliglotta Vaticana ako dar Jána Pavla II. Slovákom (porov. Rímsky misál, Typis polyglottis vaticanis 1980). Nateraz posledné latinské typické vydanie omšového Misála schválil Ján Pavol II. v roku 2003 a podľa neho bolo preložené a upravené aj posledné slovenské vydanie Misála.

Dôvody zmeny

Inštrukcia z roku 2006, ktorú podpísal prefekt Kongregácie kardinál Francis Arinze, uvádza tieto dôvody zmeny: 1/vernejšie to zodpovedá exegéze synoptických evanjelií Matúša a Marka, kde pri konsekrácii vína sú použité slová zodpovedajúce gréckemu termínu

„polloi“ (mnohí); 2/ v latinskom rímskom ríte sa odjakživa používal termín „pro multis“ (za mnohých), nie „pro omnibus“ (za všetkých). Podľa niektorých biblistov vstupuje do hry ešte fakt, že keď Pán Ježiš pravdepodobne vyslovil tieto slová v aramejčine, potom v hebrejčine gréckemu „polloi“ zodpovedá slovo „rabim“. Ale zdá sa, že z lingvistického hľadiska je to komplikované. Z teologického hľadiska je článkom viery, že Kristus sa obetoval za všetkých, ale – ako píše v Inštrukcii z roku 2006 kardinál Arinze – „Formulácia „za mnohých“ je otvorená pre všetkých jednotlivých ľudí, rešpektuje však skutočnosť, že vykúpenie sa im nedáva ako niečo mechanické a bez chcenia a účasti človeka...“ To znamená, že Kristus svojou krvou vykúpil všetkých, ale nie všetci budú spasení. Asi najlepšie to vystihol sv. Augustín keď povedal: „Pane, vykúpil si nás bez nás, ale nespasíš nás bez nás“.

Umenie sa rodí z viery a pre vieru

Pred nedávnom sme pri svätých omšiach v Markušovciach požehnali nové procesiové zástavy a tiež sochu Božského srdca Ježišovho a sochu našej Nebeskej Matky.

Iste, mnohí z nás máme rozličné obrazy svätých alebo samotného Pána Ježiša aj vo svojich príbytkoch. Vieme, že v dejinách Cirkvi viackrát došlo k tzv. obrazoborectvu. Teda bola snaha niekedy zo strany svetskej moci alebo inokedy v období protestantizmu zo strany reformátorov odstrániť obrazy svätých z kostolov. Aký význam majú pre nás sochy či obrazy, ktoré sa v našich kostoloch nachádzajú? Iste to nie je len otázka dekorácie. Obraz má hlboký zmysel pri našej modlitbe či už súkromnej alebo liturgickej. Vo Svätom Písme čítame: „Boha nikto nikdy nevidel. Jednorodný Boh, ktorý je v lone Otca, ten o ňom priniesol zvest“ (Jn 1, 18). Áno, na to, aby človek mohol nadviazať ešte hlbší a osobnejší vzťah, rozhodol sa Boh odhaliť svoju tvár vo svojom Synovi, ktorého v plnosti času poslal na našu Zem. Boh si vzal na seba ľudskú prirodzenosť a s ňou zároveň aj ľudskú podobu. Spomeňme si na Ježišove slová adresované Filipovi vo chvíli, keď ho Filip prosí: „Pane, ukáž nám Otca a to nám postačí.“ Ježiš mu vtedy odpovedá: „Filip..., kto vidí

mňa, vidí Otca“ (Jn 14, 9). Človek sa stal Božím obrazom pri stvorení: „Urobme človeka na náš obraz a podľa našej podoby“ (Gn 1, 26) a pri vtelení a vykúpení môžeme povedať, že bol tento Boží obraz ešte viac pozdvihnutý, pretože sám Boh si vzal prirodzenosť človeka. A preto človek, ktorý prežíva láskyplný vzťah s Bohom a chce ho naďalej prežívať, túži dať zo seba navonok to, čo sám prežíva vo svojom srdci. Neraz na vyjadrenie tohto vzťahu nestačí len ľudská reč, a preto prichádza na rad talent spojený s vierou. Niektorí to, čo vo svojom srdci prežívajú vo vzťahu k Bohu, dajú navonok vo forme hudby (koľko krásnych a svojou myšlienkou hlbokých piesní nájdeme aj v našom JKS?), iní vo forme obrazu, ďalší formou sochy... Môžeme povedať, že tak sa rodí kresťanské umenie. Terajší Svätý Otec, ešte ako kardinál, napísal vo svojej knihe Duch liturgie, že kresťanské „umenie nemôže byť, vyprodukované tak, ako sa vyrábajú technické prístroje – na ob-

jednávku. Umenie je vždy darom... Tam, kde sú oči viery, aj umenie nájde svoj správny prejav.“ Vidíme, že uctievanie obrazov, sôch či iných zobrazení Boha alebo svätých, to nie je modloslužba, akoby si to niekto myslel. Obraz alebo socha bol vytvorený z viery v pravého Boha a pre vieru v pravého Boha. Pohľad na Božieho Syna, Božej Matky či svätého nám istým spôsobom dáva už tu na zemi zakúsiť tak trochu z toho, čo budeme prežívať v nebi. Veď tam budeme vidieť Boha takého, aký je, tam budeme prežívať plné spoločenstvo s Pannou Máriou a so svätými. Na záver slová Jána Pavla II. adresované umelcom, ale nielen im: „Nie všetci sú povolani byť umelcami vo vlastnom zmysle slova. Podľa výroku Genezis je však každý človek poverený úlohou stať sa budovateľom vlastného života: zo svojho života má urobiť v istom zmysle umelecké dielo, majstrovské dielo.“ Nech nám k tomuto pomáha celé kresťanské umenie.

*Róbert Neupauer,
kaplán*

Pri reštaurovaní je potrebné stanoviť diagnózu

Rozhovor s Martinom Beluškom

Ste členom Komory reštaurátorov. Čo ste študovali?

Študoval som síce reštaurovanie kameňa, ukončené maturitou v Košiciach, ale vzhľadom na to, že mám dlhodobu prax v tomto odbore a splnil som podmienky vstupu do Komory reštaurátorov Slovenska, o. i. aj vykonaním špecializovanej skúšky, stal som sa v roku 2006 členom KR so špecializáciou na reštaurovanie kamenných článkov architektúry.

Kolko rokov sa tomu venujete?

Dá sa povedať, že 17 rokov v Oblastnom reštaurátorskom ateliéri v Levoči a posledné 2-3 roky ako subdodávateľ pre „Združenie pre reštaurovanie“ – súkromnú firmu Villard.

Odkiaľ pochádzate?

Zo Spiša z obce Žakarovce.

Práce tohto druhu sa prevažne vykonávajú na sakrálnych stavbách. Máte skúsenosti aj z iných stavieb?

Áno, napríklad na meštianskych domoch v Levoči na námestí Majstra Pavla. V roku 1982 vznikli v Levoči Štátne reštaurátorské ateliéry (v súčasnosti Pamiatkový úrad Slovenskej republiky), kde som bol zamestnaný od roku 1990 do roku 2007 v ateliéri reštaurovania kameňa.

Vaša práca si vyžaduje aj spoluprácu. Momentálne spolupracujete s pánom Marjárom, ktorý má na starosti okenné vitráže. Ako prebieha taká spolupráca?

Práci predchádza sedenie, aby sme došli k nejakému záveru. Pokiaľ ide o reštaurovanie okenných vitráží je nevyhnutná spolupráca s majstrami kamenných ostení. Je to historicky dané, že sa okná (t.j. vitráže) vsádzali do kamenných ostení, ktoré slúžili ako kamenný rám.

Na začiatku ste nemali skúsenosti. Tie ste postupne zbierali. Čo Vám dalo obdobie praxe?

Veľa skúseností v poznávaní nového. Vždy je treba pristupovať ku každej pamiatke individuálne. Nedajú sa uplatňovať všeobecné pravidlá. Od toho sa odvíja aj reštaurátorský výskum. Na základe individuálneho výskumu sa zvolí vhodná technológia, ktorá má pomôcť danej pamiatke. To znamená, akoby človek určil „diagnózu“ a stanovil „liečbu“.

Tvrdíte, že treba pristupovať individuálne. Čo Vám prišlo na um ako prvé, keď ste vstúpili do markušovského kostola?

Vstúpil som doň prvýkrát, aj prvýkrát pracovne. Doteraz som ho vnímal len cestou z vlaku – ako stredovekú pamiatku v gotickom slohu. Niekedy sa však človek môže zmylíť, lebo pomerne dosť pamiatok na Slovensku je postavených, alebo majú niektoré architektonické časti postavené v neogotickom slohu 19. storočia (platí to aj o tomto kostole v Markušovciach, o kamenných oknách v hornej časti veže). Ale už samotné okná svätyne a bočných kaplniek pri pohľade zvonku naznačujú, že sa jedná o stredovekú pamiatku, konkrétne z 2. pol. 13. storočia. Niekedy je to ťažké rozpoznať, preto je dôležitý v takýchto prípadoch stav bádania a úzka spolupráca s historikom.

Dá sa predpokladať, že vo Vašej práci pristupujete k tomu, čo tu urobili predchádzajúci majstri s určitou úctou a bážňou. Máte pocit, že pokračujete v práci tých, ktorí tu niečo začali, alebo vytvárate niečo nové?

Snažíme sa prinavrátiť pôvodný vzhľad pamiatke z doby jej vzniku. Tak ako to robili majstri voľakedy, o to sa usilujeme aj my. Pokiaľ to možnosti dovoľujú, usilujeme sa prinavrátiť pamiatke primárnu autentickú podobu, rešpektujúc pri tom aj chyby a nedokonalosti ich tvorcov. Ba niekedy ich musíme zámerne napodobniť aj remeselne, aby ten konečný výraz bol čo najpravdivejší. Je to občasne časovo náročné, keď rátame aj prípravu čistiacich a konzervačných metód, kedy je predmet reštaurovania v našom prípade kameň a omietky pred ďalšími zásahmi potrebné ošetriť. Hovorí sa, že reštaurátor musí neraz ovládať množstvo remesiel...

Takže ste takpovediac stavebným lekárom?

Dá sa povedať, že áno.

Máte na začiatku svojej práce určitú predstavu – t.j. toto by sme chceli dosiahnuť, takto by to malo na konci vyzerat'?

Áno, ak to stav pamiatky dovoľí. Lebo častokrát sú tu aj novšie vrstvy. Potom vzniká dilema – hľadanie kompromisu, čo si môžeme dovoliť upraviť alebo odstrániť a čo musíme zásadne ponechať z hľadiska ochrany pamiatok. Slohy zanechali v každom období svoje stopy a v neposlednej miere napomohli tomu aj živelné pohromy a „zub času“. Čím je pamiatka staršia, tým viacej sa dá toho nájsť. Nedá sa veľakrát povedať, že pamiatka je postavená len v jednom slohu. Vidno to aj na tomto kostole v Markušovciach zvonku aj vo vnútri, že tieto omietky na povrchu sú tu mladšie ako tie už

očistením obnažené na skosených (osteniach) plochách okien. Tie sú v interieri kostola stredoveké. Zistiť sa to dá podľa zvlneného povrchu (reliéfu) omietky, kde je vidieť spôsob nanášania a hladenia omietky vtláčaním omietky do zvlneného muriva na rozdiel od tých novších, ktoré sú hladené takmer do roviny. Keby sme ich chceli datovať, nedá sa s určitosťou povedať, že sú to jednoznačne barokové, ale ide o opravu kostola v období baroka vrátane omietok po požiari v roku 1773 kedy opravili vežu a v roku 1818 celý kostol a múr okolo neho.

Čo sa Vám zdá na reštaurovaní najťažšie a na druhej strane najpríjemnejšie?

Najťažšie je nájsť tú primárnu podobu pamiatky. Na základe výskumu zistiť, ako tá pamiatka vyzerala. Najťažší je proces bádania. Tak, aby bol dobrý výsledok. A najpríjemnejší je ten do-

siahnutý cieľ -výsledok. Ak sme naplnili predstavy, ktoré priniesol výskum a dostali sme pamiatku do tej želanej podoby.

Myslíte si, že majstri pred vekov boli šikovnejší?

Určite tam boli šikovnejší aj menej šikovnejší. Tak ako dnes.

Je na stavbách vidieť, že boli aj babráci?

Áno, určite sa dá povedať, že existujú aj menej kvalitne vykonané práce. Ale je vidieť, že tá latka kvality klesala s vývojom. Neskôr sa začali používať menej kvalitnejšie materiály a v podstate sa takéto pamiatky niekedy obtiažnejšie reštaurujú. Je to paradox, ale obvykle mladšie pamiatky sa reštaurujú zložitejšie ako tie staršie. Markušovský kostol je významná národná kultúrna pamiatka, ktorá si zaslúži náš obdiv a zachovanie pre budúce generácie.

Najlepšia je symbióza umenia a techniky

Rozhovor s Pavlom Marjárom

Máte vyštudovanú Vysokú školu strojnícku...

Som dizajnér. Na VŠ strojníckej v Košiciach som študoval preto, lebo priemyselný dizajn sa tam vtedy študoval na samostatnej fakulte umenia.

Kedy ste sa dostali k reštaurátorskej práci?

Až v 1994, keď som odišiel zo školy, kde som externe učil. Chcel som si oddýchnuť od počítača. Aj predtým som robil výtvarnú grafiku a podobné veci.

Máte teda blízko k umeniu.

Stále.

Ako vyzerá spolupráca s inými reštaurátormi?

Sme reštaurátorské združenie. Nepracujem nikdy sám, ani na týchto vitrážach. Gestorom našej práce je prof. akad. sochár Jozef Porubovič. Ja mám na starosti technickú prácu. Celé to vymyslieť, ako sa to má robiť a potom kontrolovať, aby sa to urobilo tak, ako sa to naplánovalo.

Čo prebieha vo vašej hlave, ak dostanete zákazku sakrálného charakteru?

Tu sa dá hovoriť o dvoch typoch prác. Prvé je buď reštaurovanie a druhé tvorba nových vitráží. Robíme aj nové vitráže. Závisí to však od toho, aké sú požiadavky a finančné možnosti investora. Či sa použije nejaké výtvarné dielo autora – výtvarníka, alebo nechá to investor na nás, aby sme vytvorili návrh. Veľmi dobre sa robí v spolupráci s výtvarníkom, lebo po rokoch sa dostávame do stereotypu. Poznáme technológiu, ako sa to má robiť a vzniká tendencia zľahčovať si prácu. Ale ak do toho vstúpi výtvarník, vnesie iný pohľad. Najlepšia je symbióza. Je to dané aj historicky. Už v 14. až 15. storočí bol napríklad v Nemecku takisto dizajnér a remeselník. Jeden navrhol a druhý to vedel remeselne urobiť. Takže spolupráca by tam mala byť. Nešťastím dnešnej doby je to, že sa výtvarným riešeniam neprikladá vážnosť, lebo je to dosť drahé. A potom sa robia vitráže určitým spôsobom bezduché. Žiaľ, veľa vitráží na Slovensku vzniklo bež veľkej výtvarnej hodnoty. No a druhý smer našej práce je reštaurovanie, asi 90%. Pri nej sa musí vychádzať z danej situácie.

Pracujete doma, ale robili ste práce aj v zahraničí...

Áno, ale menej. Pri reštaurovaní ide aj o národné, štátne licencie. Je ťažké reštaurovať v Nemecku alebo v Rakúsku, keď má človek slovenskú licenciu. A po druhé, snahou je, aby to robili miestne firmy, ktoré poznajú tradíciu. Veľké chrámy v Nemecku alebo v Rakúsku bežne opravujú a reštaurujú generácie rodín, lebo majú materiál, ktorý používal ich otec, deda a podobne. Tam je kontinuita, ktorá u nás zatiaľ nie je. U nás reštaurovali dve dielne – jedna v Prahe a jedna v Brne, mali pobočky aj v Hradci Králové. Boli to poverené dielne, ktoré reštaurovali všetko na Slovensku. A neskôr v rámci krajín RVHP Poliaci. Po 1989 stratili tieto dielne trh a začala nová doba, ktorá priniesla určité vákuum.

Myslíte si, že sa u nás vytvorí generácia reštaurátorov?

Dúfam, že áno. Na Slovensku neexistujú dielne, ktoré majú viac než 20 rokov v reštaurovaní vitráží. Je to ťažké, lebo ide o krátku dobu. Snahou zá-

kazky je urobiť ju dokonale, ale nič nie je stopercentné. Človek sa učí a je to viac-menej empirická záležitosť. Reštaurovanie vitráží sa neučí na žiadnej vysokej škole. Človek to zdedí alebo získa skúsenosťou.

Táto práca vás živí, potom určite baví, ale existuje aj tretí rozmer – naplňa vás nejakým spôsobom?

Áno, je zakaždým prekvapujúce, keď človek reštauruje 200 až 300 rokov starú vitráž. Staršie nie sú. Stredoveké sa nezachovali, okrem nejakých fragmentov. V Nemecku a Rakúsku je plno stredovekých vitráží. U nás 500- či 600-ročná vitráž nie je. Ale je zaujímavé všimnúť si už aj tie 100- alebo 200-ročné vitráže, ako to autor predtým robil, maľoval. My sa nevieme ani technicky priblížiť. Vtedajší ľudia mali obrovské zručnosti a robili vitráže dennodenne. U nás nie je taká delba práce, že niekto maľuje, niekto skladá a podobne. Tu nie sú špecializované dielne na vitráž, ktoré by ich urobili kilometre. A keď, tak sa robí zo skla, ktoré sa už nemaľuje. Taká tradícia tu nie je, musí sa vytvoriť. A mnohé firmy ani nemajú na to, respektíve sa uberajú smerom nemaľovanej vitráže. Je to záležitosť aj technologická, poznania technológie, chémie skla a farieb. Čím viac človek robí, tým viac systémov vidí. Lebo každý kostol je osobitý. Aj po konštrukčnej stránke, o výtvarnej ani nehovoriac. Boli dobré aj menej dobré vitráže.

Tvrdíte, že každý kostol je osobitý. Ako na vás zapôsobil náš kostol?

Že tu bude veľa práce. Kameň je v hroznom stave. Podľa mňa je to tým, že kostol nie je dobre postavený a má statické poruchy. Okná mali pôvodne kružbu, boli to klasické gotické okná. Zrejme nejakými statickými pohybmi tu začali kamene vypadávať. Riešili to tým, že kameň jednoducho vyhodili. Vyhodili kružby. Vitráže, ktoré boli niekedy urobené, sa už potom robili priamo na spôsob toho porušeného okna. Pôvodne bola vitráž historicky daná odtiaľ – zvonku. Ale tým, že boli tak rozbité špalety a kamenné ostene, nevedeli to inak riešiť, len tým, že porušené špalety jednoducho prilepili zvnútra pod omietku. Po funkčnej

stránke fungovali ako okná, ale nebolo to originálne. A začali vypadávať.

Keď odkrývate takéto miesta, môže vás aj niečo prekvapiť?

Vždy sa objaví niečo, čo človek nečaká. Po technickej stránke. Mňa udivuje napríklad, keď na gotických stavbách máte také miesta, na ktoré človek zo zeme ani nevidí a napriek tomu sa tam výtvarník „vyhral“. Nie ako v súčasnej dobe, čo nevidieť, tak sa to „zapláta“ a hotovo.

*Za rozhovory ďakuje
Monika Hodnická*

Podakovanie

Milé slovo pre každého, úprimný úsmev na tvári, zmysel pre humor charakterizujú človeka, ktorý tu bol síce len rok, ale získal si srdcia celej farnosti. Jeden rok je krátky čas, pán kaplán Róbert Neupauer, napriek tomu, pracoval veľa, rýchlo sa adaptoval a s nadšením podporoval rodiny, či manželstvá, podnecoval mladých, venoval svoj čas deťom, rovnako sme ho nemuseli dlho žiadať o príspevky do nášho farského občasnika. Za všetko spomenuté i za skutky lásky, o ktorých možno ani nevieme, mu touto cestou chceme poďakovať a popriať Božie požehnanie a hojnosť milostí pri putovaní na ceste, ktorá ho čaká. Nech ho Duch Svätý obdarí svojimi darmi, aby bol vnímavý na Božie vnuknutie. Uistujeme ho, že naše modlitby mu budú spoločníkmi v jeho nasledujúcich štúdiách, aby jeho úsilie a vedomosti mohol naplno využiť vo svojej kňazskej službe, nech Pán zveladí a rozhojní jeho lásku, posilní srdce, aby mohol plniť svoje poslanie podľa Božej vôle.

**Vďační farníci
z Markušoviec**

rodičia, na slovíčko ...

Kultúra vzťahov

Život je popretkávaný rôznymi zážitkami – príjemnými i menej radostnými. Tak sme sa i my s našou rodinou raz vybrali na „nákupný“ výlet do obchodného centra. So zoznamom potrebných vecí sme kráčali tu i tam. Samozrejme, deti prechádzka tohto druhu nudí. Tak sme si obchody rozdelili, ocko si šiel pozrieť niečo pre seba, mamka s deťmi vyberala pančuchy. Mladý pán (náš ocko) vošiel do obchodu, obklopili ho príjemné a komunikatívne predavačky ochotné pomôcť s čímkolievk. Zapáčila sa mu akciová jarná vetrovka. Potreboval sa však uistiť, tak prišiel po nás do pančuchového obchodu. Opäť vošiel mladý pán do obchodu, avšak obklopený manželkou a krdlikom detí. Milé panie predavačky sklopili hlavy, tvárili sa, že nikoho nevidia, neodpovedali na pozdrav. Prišli nevítaní hostia. Deti si obzerali pestré lákadlá a manžel smeroval k cieľu. Vetrovku sme mu „odklepli“. Predavačka od pokladne odišla iným smerom. Trošku sme si museli počkať na zaplatenie. „Komunikatívne“ predavačky si nás hádzali ako horúci zemiak: „Môžeš ísť nablokoovať?“ Stále mi vrta hlavou slogan: „Náš zákazník, náš pán.“ Nuž asi len v prípade potreby. Podobný prípad sa nám, mamkám s deťmi, stal v reštaurácii počas dňa detí. Vonku sa nedalo ísť kvôli nepriazni počasia. Objednali sme si tri pizze, deti sa zatiaľ hrali v detskom kútiku mimo reštaurácie. Mladým usmievavým servírkam zamrzol úsmev na tvári pri pohľade na osadenstvo... Opakovala sa podobná situácia. Kladiem si otázku: „Kde sa podela slušnosť a zdvorilosť?“ Nie som z tých, ktorí by písali do knihy prianí a sťažnosti, radšej všetko prehltne. Tieto riadky však píšem ako apel na nás rodičov, rozprávajme s deťmi, rozoberajme rôzne situácie, nebudme ľahostajní, keď sa s nami chcú rozprávať, diskutujeme na rôzne témy. Keď budú staršie, prestanú si možno všimáť naše názory, vytvoria si vlastné. Vždy však budú ovplyvnené tým, čo prežili. Učme sa vzájomne s nimi štedro, slušne, zdvorilo. Ak chceme, aby sa dieťa naučilo povedať prosím, ďakujem, prepáč, budme im v tom príkladom.

Adriana Lazorová

Aký mal zmysel Rok kňazov

Rok kňazov bol veľmi dobre prijatý. Možno povedať, že odpovedal na skutočnú a hlbokú túžbu kňazov i celého Božieho ľudu. Bol najvyšší čas, aby sa venovala takáto špeciálna pozornosť kňazstvu.

Bolo povzbudené smerovanie každého kňaza k duchovnej dokonalosti, lebo od nej závisí účinnosť jeho kňazskej služby. Upevnilo sa vedomie mimoriadneho a nenahraditeľného daru milosti, ktorý predstavuje kňazská vysviacka pre toho, kto ju prijal, pre celú Cirkev i pre celý svet. Mali sme možnosť zahľadiť sa na chudobného vidiečana, ktorý sa stal pokorným farárom a svoju pastoračnú službu vykonával v malej dedine. Úplne sa stotožnil so svojou službou. Ján Mária Vianney rád opakoval: „Ak by sme mali vieru, videli by sme Boha ukrytého v kňazovi ako svetlo za sklom, ako víno zmiešané s vodou.“ Spoločenské podmienky sa od čias, kedy žil arský farár, zmenili. Preto je správne pýtať sa, ako ho môžu kňazi napodobňovať v súčasnej globalizovanej spoločnosti. Čo pre kňazov znamená evanjelizovať? Ježiš hovorí o ohlasovaní Božieho kráľovstva a jeho ohlasovanie, to nie sú len príhovory. Ohlasovanie zahŕňa súčasne aj jeho konanie. Znamená a zázraky, ktoré koná, ukazujú, že Božie kráľovstvo prichádza na svet. Ohlasovanie nepredkladá slová, ale Slovo. A ohlasovanie súvisí s osobou Krista. Kňaz sa nesmie považovať za pána Slova, ale za jeho služobníka. On nie je Slovo, ale – ako to ohlasoval Ján Krstiteľ, je hlasom Slova; Hlas volajúceho na púšti: Pripravte cestu Pánovi. Byť hlasom Slova teda pre kňaza znamená dať celé svoje ja, obetovať samého seba v službe ľuďom. On je v Kristovi, skrze Krista a s Kristom služobníkom spásy, šťastia a oslobodenia. To je cesta, ktorú treba prejsť, aby kňaz mohol Otcovi povedať: nech sa stane nie čo ja chcem, ale čo Ty. Farár z Arsu raz povedal: „Aký je len poľutovaniahodný kňaz, ktorý slúži svätú omšu, akoby robil niečo

celkom bežné! Aký nešťastný je kňaz bez vnútorného života!“

Aby sa to nestalo, kňaz a ľud sa posväcuje. Predovšetkým prostredníctvom sviatostí. Posvätiť človeka znamená priviesť ho do kontaktu s Bohom, so svetlom, pravdou, čistou láskou. Toto stretnutie premieňa človeka. To je veľká úloha kňaza – posväcovať. Uskutočňuje sa to v ohlasovaní Božieho Slova, v ktorom nám jeho svetlo prichádza naproti. Konkrétnym spôsobom sa to uskutočňuje vo sviatostiach. Kto zachráni svet a človeka? Jediná odpoveď, ktorú môžeme dať, znie: Ježiš Kristus, ukrižovaný a vzkriesený. Eucharistia, ktorá sprítomňuje obeť Božieho Syna. Najmä v tomto našom čase, keď viera slabne, je potrebné, aby každý kňaz pomáhal ľuďom naplno prežívať liturgiu. Sviatosti nekonáme my ľudia. Každý kňaz je nástrojom potrebným pre spásanosť konanie Boha. Avšak vždy len nástrojom. Toto vedomie má robiť kňazov pokornými vo vysluhovaní sviatostí.

Eucharistia leží v srdci posväcujúcej úlohy kňaza. Ježiš chce byť s nami, žiť s nami, darovať seba samého, ukázať nám nekonečné milosrdenstvo a láskavosť Boha. Eucharistia je obeť lásky Krista, ktorý sa sprítomňuje, objíma ľudstvo a zjednocuje nás s Otcom. A kňaz je povolán byť služobníkom tohto veľkého tajomstva v sviatosti a v živote. V slávení svätých tajomstiev kňaz nachádza pôvod svojho posvätenia. Budme na blízku kňazom v modlitbe a podpore, najmä v ťažkostiach, aby boli stále viac pastiermi podľa Božieho srdca.

Záver Roka kňazov však nebude záverom, ale novým začiatkom. Treba ďakovať Pánovi za milostivé obdobie modlitieb a uvažovania o kňazstve. Budme stále pozorní voči tomu, čo nám chce povedať Duch Svätý, plniac si naďalej poslanie v Cirkvi a vo svete. Pán zostáva s nami tak v krízach, ako aj v nových časoch.

Ondrej Švančara,
správca farnosti

KULTÚRA KOMUNIKÁCIE

Milí mladí, opäť je to tu. Leto a prázdniny. Dlho očakávané a vytúžené. Slnečné počasie, chvíle strávené s priateľmi a s rodinou, žiadne starosti so skúškami, písomkami, len voľnosť. Jednou z výhod prázdnin je aj viac voľného času, ktorý sa dá stráviť napríklad aj na internete. A práve internet prináša sociálne siete – facebook, pokec, skype, ICQ ako jednu z foriem komunikácie.

Komunikácia

Starý vládca sveta – rozpráva kubánska bájka – sa rozhodol vyskúšať svojho nástupcu. Dal mu dve úlohy: pripraviť najlepšie a najhoršie jedlo. Kandidát prvý i druhýkrát priniesol chutne pripravený zvierací jazyk. Prekvapenému skúšajúcemu vec objasnil: „Veľký vládca, jazyk je veľmi dôležitá vec. Jazykom môžeš ľudí povzbudiť do práce a udeliť im užitočné poučenie. Ale jazykom môžeš tiež zradiť svoj národ a uvrhnúť ho do nešťastia.“ Takáto odpoveď sa tak zapáčila starému vládcovi, takže okamžite odovzdal vládu nad svetom do rúk múdreho nástupcu.

Naším vládcom je Boh. On nám daroval jazyk a naučil rozprávať. Vieme si vôbec predstaviť svet bez slov? Veď aj evanjelista Ján začína svoje evanjelium slovami: „Na počiatku bolo Slovo a to Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh.“ Je to krásny symbol toho, akú moc majú slová. Tak na to nezabúdajme, a nekladme komunikácii s ľuďmi druhoradý význam. Ako som už aj naznačila na začiatku, v dnešnej dobe sa už nekomunikuje len z tváre do tváre alebo pomocou listov, ale aj formou internetu a rôznych sociálnych sietí.

V čom spočívajú klady sociálnych sietí?

Jednoznačne medzi najväčšie klady patrí rýchla a pohodlná výmena informácií s veľkým počtom ľudí na svete. Určite môžeme považovať za výhodu, ak si nejaká skupina lekárov,

ktorí vyvíjajú liek proti niečomu, vytvorí na facebooku skupinu a rýchlo tam píše svoje výsledky. Ostatní sa potom môžu rýchlejšie pohýnať vo svojich výskumoch a neskúmať už preskúmané. Ani samotné vlastnenie konta na sociálnych skupinách nie je zlé. Treba však vedieť, kde sú hranice, treba si naštudovať riziká, ktoré hrozia z týchto obrovských skupín. Mali by sme vedieť, že pridávať sa do každej skupiny, ktorú vidíme, nie je najvhodnejšie. Určite si viacerí spomínate na skupinu „STALKER CATCHER...“ Po pridaní do skupiny a spustení aplikácie sa vám do počítača nainštaloval škodlivý softvér. Mali by sme byť veľmi opatrní, kde klikáme, pretože rôzni hackeri sa snažia obísť ochranu a poškodiť tak ľuďom, ktorí si to v konečnom dôsledku nevedomia.

Zdieľania fotiek

Medzi ďalšie výhody patria fotky. Myslím si, že facebook má veľmi dobré vyriešené nielen pridávanie, ale aj uverejňovanie fotografií na portáli. No zase si každý človek musí uvedomiť, že nie každú fotku si tam môže pridať. Mali by sme zvážiť, či tam dať fotku, na ktorej sú napríklad naši kamaráti. Oni nemusia súhlasiť s tým, aby túto fotku videl niekto cudzí. Veď ak náš priateľ uverejní fotku, na ktorej sme aj my, tak ju vidia všetci jeho priatelia a keď nás tam označí, tak ju vidia aj všetci moji priatelia a potom ju môže niekto zdieľať, a tak ju už vidia priatelia priateľov... K našim fotkám sa môže dostať viac-menej každý, kto vie, ako na to.

A čo nevýhody?

Nevýhod je tu dosť, ale lepšie ich je nazvať nebezpečenstvami ako nevýhodami. Hrozia nám všade, kam sa pozeráme. Nevinné reklamy, ktoré nás môžu presmerovať na stránky s plateným obsahom či stránkami, ktoré zmenia naše vytáčacie spojenie na iné platenie. A nečudujme sa, keď nám príde faktúra. Treba byť opatrný vo veciach, ktoré tam nájdeme a kto-

ré sťahujeme. Nie je všetko zlato, čo sa blyští. Pod nevinným názvom sa môže skrývať ničiaci vírus. Ale zase netreba sa všetkého báť. Jednoduché všetko je len potrebné využívať s rozumom.

Možno ste si povedali: priateľov nikdy nie je dosť. V reálnom fyzickom svete to snáď platí, ale na facebooku nie. Sledovať, čo robia toľkí priatelia, keď tretina z nich takmer celý deň nič nerobí, len updatuje svoj facebook, sa nedá. Tak či tak, tých niekoľko ľudí, ktorí vás naozaj zaujímajú, strácate v záplave Friend Spamů.

Všetci známi sú na facebooku, tak sa pridaj, aby sme ostali v spojení: HLÚPOST!

Nájdete tam stratených kamarátov z detstva a budete môcť byť s nimi v spojení. Úprimne, v mobile máme v zozname desiatky kamarátov z detstva a zo školy, ktorým sme nepociťovali potrebu volať dlhé roky a ktorí nám rovnako volať nepotrebovali. Snáď jedinou výhodou je, že máme na týchto ľudí kontakt v prípade potreby. Avšak za skutočnými priateľov ich považovať nemôžeme, pretože skutoční priatelia komunikujú! Facebook a iné sociálne siete tu neboli dlhé roky a kamarátstva vznikali. Určite to nie je zlá forma komunikácie a spôsob, ako udržiavať s niektorými priateľmi spojenie. Len nezabúdajme aj na budovanie vzťahov mimo týchto sociálnych sietí. Držme sa názoru: facebook je dobrý pomocník, ale zlý pán!!!

Lýdia Bušovská,
Tomáš Farkašovský

Dobráčikovia,

dnes sa vám prihováráme trochu inak. Túto detskú stránku vytvárajú predovšetkým vaše príspevky. Počas májových nedeľ prijali deti z Markušoviec, Tepličky a Lieskovian prvé sväté prijímanie. Podelili sa s nami o svoje zážitky a o pocity z tohto výnimočného dňa.

Z Markušoviec nám opísal svoje pocity Šimonko Kováč: „Bol to najkrajší deň môjho života, keď som vedel, že Pán Ježiš mi je oveľa bližšie a bližšie. Teraz nikdy nebudem sám. Prvý moment, keď sme šli po kostole, napadlo mi... teraz je deň, ktorý sa nikdy nezopakuje, dnes prvýkrát prijmem Telo a Krv Kristovu. Keď som ich prijal, bol to krásny pocit. Teraz takmer každý deň chodím do kostola. Kostol je môj druhý domov.“

Svoj zážitok opisuje Marienka Mrovčáková z Tepličky takto: „Na prvé sväté prijímanie som sa pripravovala celý rok. Chodila som každý piatok na detskú svätú omšu do Spišskej Novej Vsi. Najviac sa mi páčilo, ako som prijímala Ježiša Krista. Bol to pre mňa najkrajší deň v mojom živote.“

Krásny zážitok mala i Sabínka Ovčiariková, ktorá ako jediná pristúpila k prvému prijatiu Sviatosti Eucharistie v

Lieskovianoch. S radosťou, ktorú prežívala, sa podelila tiež: „Na svoje prvé sväté prijímanie som sa veľmi tešila. Nevedela som sa dočkať, kedy ten deň, druhý máj, už konečne príde. Dočkala som sa, ale moja radosť sa ráno premenila na strach. Bála som sa, že niečo pokazím alebo zabudnem. Pred kostolom ma povzbudila teta Zuzka, ktorá ma na prvé sväté prijímanie pripravovala. Povzbudil ma aj pán farár. Po vstupe do kostola zo mňa všetka tréma opadla. Pokojne som absolvovala svätú omšu. Vedela som, že pomoc – teta Zuzka je nablízku. Čakala som, kedy už nastane tá chvíľa a pôjdem na ozajstné prvé svä-

té prijímanie. Páčila sa mi svätá omša. Bola taká slávnostná. Uvedomila som si, že je pripravená pre mňa. Bola som prekvapená, že v kostole bolo tak veľa ľudí. Najväčšiu radosť som prežívala, keď sme vychádzali s pánom farárom z kostola vonku. Mala som to úspešne za sebou. Myslím, že na tento deň nikdy nezabudnem.“

Prajeme vám, milé prvoprijímajúce deti, aby ste tento neopakovateľný zážitok nosili po celý život vo svojom srdci a tiež, aby ste nosili v srdci Ježiša, ktorý sa vám rozdáva vo Svojich Sviatostiach.

Adriana a Peter Lazorovci

Súťaž

Milí Dobráčikovia,

okrem Sviatosti Eucharistie, máme počas života možnosť prijať rôzne iné sviatosti, v ktorých nám Pán Ježiš udeľuje rôzne dary a milosti. Vašou úlohou bude vymalovať si obrázky, ktoré znázorňujú jednotlivé sviatosti a pomenovať obrázok, podľa toho, ktorú sviatosť znázorňuje. Tešíme sa na Vaše odpovede.

farský informátor

Pílenie stromov pri fare

Dňa 30. apríla 2010 boli spílené niektoré stromy pri fare, pretože sa už dotýkali stavby a veľmi tienili. Po ich spílení preniesli chlapi drevo aj dosky zo stredy záhrady bližšie k fare. Na túto prácu sa podujali Michal Franko, Michal Lazor, Anton Marcinko, Jozef Súkeník, Michal Franko ml. Všetkým vyjadrujeme veľkú vďaku za ich prácu. Nech Pán odmení ich ochotu.

Púť do Svätej Božieho milosrdenstva

Na podnet Ružencového spoločenstva v Markušovciach sa 24. apríla konala farská púť do Smižian. Veriacich odviezol autobus, ale mnohí prišli autami. Spoločne sme sa modlili Korunku Božieho milosrdenstva a slávil svätú omšu. Po svätej omši sme mali možnosť vidieť v priestoroch kostola a rehoľného domu dary, ktoré dostal pápež Ján Pavol II. Tieto dary boli darované Palotínom v Smižanoch.

Reštaurovanie Sochy Panny Márie s Ježiškom na Tepličke

V sobotu 1. mája bola prenesená na reštaurovanie socha Panny Márie kvalifikovanému reštaurátorovi, ako to vyplýva zo zákona na ochranu pamiatok. Keďže táto socha je veľmi vzácna a zároveň najstaršia socha v kostole, chceme, aby sa zachovala aj pre ďalšie generácie. Jej obnova bude nákladnejšia ako pri iných sochách či obrazoch v kostole, keďže je datovaná do obdobia gotiky. Reštaurátorom je Lubomír Krajčírik z Levoče. Náklady na reštaurovanie budú činiť 2500 eur.

Do konca mája obetovali veriaci sumu 1700 eur. Pán Boh zaplať za pomoc.

Prvé sväté prijímanie vo farnosti

Tohto roku boli v našej farnosti štyri slávnosti 1. svätého prijímania. V poradí prvé bolo 2. mája v Liesko-

vanoch, ku ktorému pristúpilo jedno dievča. Druhé bolo na Tepličke 9. mája, k prijímaniu pristúpilo päť detí – dvaja chlapci a tri dievčatá. Tretie bolo v Markušovciach 16. mája, pristúpilo pätnásť detí – sedem chlapcov a osem dievčat. Mimo tejto slávnosti prijali 10. mája dvaja bratia krst a sväté prijímanie. V Markušovciach sa konalo aj 1. sväté prijímanie rómskych detí, 22. mája pristúpilo k prijímaniu šesťnásť detí – päť chlapcov a jedenásť dievčat.

Okná v markušovskom kostole

Dňa 6. mája vykonal Krajský pamiatkový úrad v markušovskom kostole kontrolný deň. Vyjadril spokojnosť nad doteraz vykonanou prácou kamenárov.

Púť do Krakova

V druhú májovú sobotu sa staršia generácia farnosti rozhodla spolu s Rádiom Lumen putovať na 6. rádiovú púť do Sanktuária Božieho milosrdenstva v Krakove, ktorá bola obetovaná za kňazov. Mladšia generácia zasa putovala na Mariánsku horu do Levoče, pretože sa tam konala e-Rkárska Misijná púť detí.

Strecha kostola na Tepličke

Dňa 14. mája sme sa spolu s členmi hospodárskej rady definitívne dohodli na riešení problému so zatekajúcou strechou. Členovia rady boli oboznámení s vyjadrením Krajského pamiatkového úradu k obnove zatekajúcej strechy, kamenného kríža a sochy Panny Márie.

Požehnanie Domu smútku na Tepličke

V sobotu 22. mája bol požehnaný Dom smútku a nové liturgické predmety, ktoré sa budú používať v Dome smútku pri pohrebných svätých omšiach. Mnohí veriaci z Tepličky obetovali svoje milodary na zakúpenie liturgických predmetov. Vyslovujeme im za to úprimné Pán Boh zaplať.

Požehnanie zástav v markušovskom kostole

Na sviatok Najsvätejšej Trojice boli pri svätej omši požehnané nové liturgické zástavy. Aby mohli byť umiestnené v kostole, bolo potrebné vyhotoviť nové palice. Za vykonanú prácu ďakujeme pánovi Michalovi Frankovi. Kovové držiaky na zástavy navhol pán Jozef Súkeník.

Požehnanie sôch

V nedeľu 6. júna boli počas svätej omše požehnané obnovené sochy Božského srdca a Panny Márie. Reštaurátorské práce vykonal pán Ambróz Smotřila z Chraste nad Hornádom. Obnovu podporilo ružencové spoločenstvo v Markušovciach.

Lieskovianska kaplnka

Rekonštrukcia kaplnky začala 17.05.2010. Opravu realizuje stavebná firma SANEX, s.r.o. Spišská Nová Ves a odborné štukatérske práce pán Adolf Cetera. Na opravu finančne prispeli veriaci z Lieskovian, Markušoviec, Spišského Podhradia, Spišskej Novej Vsi a občianske združenie Podhradie zo Spišského Podhradia, ktorého náplňou je aj starostlivosť o kultúrne pamiatky.

Misijná púť detí

Deti z e-Rka sa spolu so svojimi animátormi dňa 8. 5. 2010 zúčastnili Misijnej púte detí v Levoči na Mariánskej hore. V tento deň sa stretli všetci koledníci Dobrej noviny. Deti prežili krásny deň naplnený pestrým programom, ktorý bol ukončený ďakovnou svätou omšou. Svätú omšu celebroidal otec biskup Štefan Sečka.

Vypni telku, zapni seba

V dňoch od 25.5. do 29.5.2010 sa deti zúčastnili kampane Vypni telku, zapni seba. V stredu deti rozvíjali svoje tvorivé nadanie. Dievčatá vyrábali náušnice, chlapci zase autá. Vo štvrtok bol pre deti pripravený športový program. V piatok sa deti učili tancovať eRko tance. Vyvrcholením bola opekačka, ktorej sa zúčastnilo 36 detí. Cieľom kampane bolo zmysluplné trávenie voľného času detí.

Založené 1999

fotoobjektívom

Z našej farnosti

„Oltárik“ na sviatok Božieho Tela a Krvi

Posvätenie nového Domu smútku na Tepličke

Diakónská vysviacka Matúša Rainera

Vydáva Rímskokatolícky farský úrad Markušovce pre farnosť Markušovce a filiálky Teplička, Pod Teplička a Lieskovany. Zodpovedná redaktorka: Mgr. Monika Hodnická. Redaktori: Mgr. Adriana Lazorová, Peter Lazor, Lýdia Bušovská a externisti. Sadzba a grafická úprava: Ing. Peter Hamrák. Technické spracovanie: Tlačiareň Kežmarok. Jazyková spolupráca: Mgr. Dagmar Repaská. Odborný konzultant: Mgr. Ondrej Švančara, Imprimatur: Prof. ThDr. František Tondra, spišský diecézny biskup, BÚ 16.2.1999, č. prot. 113/99. Registrovaný OÚ, odbor školstva a kultúry v Spišskej Novej Vsi, reg. č. 2/99. Náklad 1000 kusov. Adresa redakcie: Rím. kat. farský úrad, Michalská 52, 053 21 Markušovce. Nepredajné. E-mail: info@pokojadobro.sk. <http://www.pokojadobro.sk> Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky. Nevyžiadané rukopisy nevraciam.

www.pokojadobro.sk